

Uit onderzoek is gebleken dat meer dan de helft van de bomen in Nederland minder, weinig of niet vitaal zijn. Verontrustend is ook dat loofbomen snel in vitaliteit zijn afgenomen. De ernstige situatie is een gevolg van een combinatie van factoren zoals bodemgesteldheid, de waterhuishouding, de weersomstandigheden, de plagen en luchtverontreiniging. Vooral de verstoring van de voedingsstoffenbalans in de bodem als gevolg van de luchtverontreiniging speelt een grote rol. Het huidige beleid in Nederland richt zich op een emissiereductie van 50% in het jaar 2000 tgv 1980 van de belangrijkste vervuilde stoffen. Berekening laat zien dat bij een ongewijzigd beleid slechts een emissiereductie van 35% in het jaar 2000 haalbaar is. In dit verband acht de raad een scherpere normstelling van de uiteindelijke te bereiken depositie nodig, met daarbij vast te stellen noodzakelijke emissiereducties per verbinding en een gefaseerde uitwerking voor de jaren 1995 en 2000. Verder zijn meer stimulerende maatregelen nodig die sneller tot resultaten leiden. Van de zure depositie in ons land komt 41% uit Nederland. Aangezien de NH-emissie in ons land relatief groot is, namelijk een factor 1,5 à 3 hoger dan in de omliggende landen, is het nodig dat deze emissie snel en fors vermindert.

Ook is de raad van mening dat in situaties waarin een bosbedrijf schade lijdt als gevolg van luchtverontreiniging (die niet op de vervuiler kan worden verhaald) de overheid financieel dient bij te springen.

Het advies ligt ter inzage in de bibliotheek van het ministerie van Landbouw en Visserij in Den Haag en in de bibliotheek van Staatsbosbeheer in Utrecht.

CURSUS BOSFUNCTIES

Inhoud geven aan multifunctionaliteit bij het bosbeheer is een van de belangrijkste opdrachten in het bosbeheerplan Bosbouw. Ook bij beheerders is daarvoor echter meer en gedeeltelijk ook nieuwe kennis nodig.

De cursus Bosfuncties beoogt bij de deelnemers het inzicht in het functioneren van het bos te verdiepen. Vaak is met eenvoudige ingrepen het beheer van het bos beter op het gestelde doel af te stemmen. Maar ook de afweging een opstand af of niet te verjongen vraagt om een objectieve beoordeling van het functioneren. Tijdens de cursus gaat het dan ook in de vorm van oefeningen vooral om het op waarde schatten van de actuele productie-, natuur- en recreatieve kwaliteiten van opstanden.

Deze driedaagse interne cursus is bestemd voor bosbeheerders vanaf het niveau van bosopzichter. De cursus wordt dit voorjaar tweemaal gegeven nl. op 26, 27 en 28 april en op 24, 25 en 26 mei as. Na enige tijd zal er een vervolgdag zijn.

Plaats: Opleidingscentrum in Doorn.

Cursuskosten: f 1060,- per persoon excl. BTW.

Verblijfkosten: ca f 315,- per persoon.

Nadere informatie en aanmeldingsformulieren: Klingen Bomen, tel. 03430-15080.

INGEZONDEN

EEN KORTE OPRISPING OVER HET VERZUURDE BOSWEZEN

Er zijn belevingen in je bestaan, waarvan de kwaliteit samenvalt met die van een grijze druilerige Hollandse voorwintermiddag. Zoals vanmiddag, toen de nieuwe "spel"-regels op het terrein van de Nederlandse bos- en landschapsbouw ten doop gehouden werden in een etablissement met de volle naam Boerke Mutsaerts.

De belofte, die uit deze naam opklinkt, werd na de voorlichtingsbijeenkomst, aan de tap, enigszins ingelost. Want er was in wezen triesteheid alom over de gecompliceerde regelgeving, die zo bloedeloos is dat in het geval een aanvrager een bepaalde (technische) fout maakt hij tot 15 jaar schuldbesef veroordeeld wordt, alvorens hij de kans krijgt de fout te herstellen . . .

Narigheid is te verwachten van het toegenomen aantal schijven dat wacht op de rondedans van het aanvraagformulier, tijdens welk festijn de kans niet denkbeeldig is dat partnerruil noodzakelijk is, omdat de grenzen van sommige districten van de Bos- en Landschapsbouw niet samen vallen met die van de DHB's (niet diameter borsthoogte, maar districts bureauhouder), die onder de PVC (neen, niet . . . , maar de provinciaal voedselcommissaris), tevens directeur LNO ressorteren.

In mijn directie licht ik tot verleden tijd dat vrijheid in gebondenheid een dominante karaktertrek was van bossen als meer of minder goed ontwikkelde oecosystemen. In 1964 heb ik in dit tijdschrift een kort pleidooi gehouden voor het "culturele bos van de toekomst", niet vermoedend dat een dergelijk betekenisvol bos, waarvan de levenskracht afleesbaar zou zijn, verstikt zou worden in het papier en de daarop afgedrukte reglementen, nota bene gemaakt van de grondstof hout.

Want de werkelijke waarden gaan niet teloor onder de zure regen, waar dan ook vandaan, maar onder het trieste gebrek aan doorvoelde, ernstige, aandacht voor bossen, bomen en alles wat daarbij hoort. Sterker: aan een schromelijk tekort aan inspirerende spelregels, waarmee de omgang spannend is.

Het culturele bos van de toekomst sterft in het huis van de dwang: dwangbos.

In het jaar 2000 kan de vergelijking gemaakt worden tussen de effecten van de nieuwe regelgeving op het Nederlandse bos en die van de "oude" in het voorlaatste decennium.

Met betrekking tot de zo essentiële praktische bosbouwervaring kan deze evaluatie reeds eerder gemaakt worden: de boekhouders winnen het van de boshouders in het verzuurde boswezen.

Maar toch: "Maar ook al wist ik dat morgen de wereld zou vergaan, dan nog plant ik vandaag mijn boom" schreef Luther. Zonder subsidie, met excuses voor de geluidsbelastende zingen aan oprispingen.

Wil Thijsen 65